

Estructura de la Comunicació

Codi: 103855
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Ana Isabel Fernández Viso

Correu electrònic: ana.fernandez.viso@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

El bloc teòric s'imparteix en castellà. El seminari pràctic, depenent del professorat, es podrà impartir en castellà o en català.

Equip docent

Ana Isabel Fernández Viso

Prerequisits

És recomanable el seguiment de les informacions d'actualitat sobre el sistema de mitjans, principalment a Catalunya, Espanya i Europa.

Objectius

Introduir l'alumnat en el coneixement dels trets estructurals dels sistemes de mitjans en l'entorn occidental europeu, amb una atenció especial als casos espanyol i català, en què normalment desenvoluparà la seva activitat professional.

Així, es farà una primera aproximació a l'estudi dels actors econòmics, polítics i socials que conformen o contribueixen a la conformació d'aquests sistemes, sense deixar de banda l'anàlisi del model nord-americà, atesa la seva influència en el desenvolupament dels sistemes mediàtics europeus i llatinoamericans. D'altra banda, es posarà l'èmfasi en la incidència d'internet i la digitalització en el redisseny de l'estructura de la comunicació a escala local, estatal i internacional.

Eventualment, es poden incloure aspectes relatius a altres sistemes de mitjans si es produeix algun fet d'actualitat particularment rellevant.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
5. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
6. Descriure l'estructura dels mitjans de comunicació i les seves dinàmiques.
7. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
8. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
9. Identificar el sistema de mitjans de comunicació i els grups que han ostentat en un determinat moment el poder d'informar, i poder detallar el marc legal que crea un determinat govern sobre els mitjans de comunicació.
10. Identificar els fonaments estructurals del sistema comunicatiu.
11. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
12. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
13. Interpretar i discutir textos de les principals teories de la comunicació i del periodisme i exposar per escrit i en públic la síntesi de les seves anàlisis.
14. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
15. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
16. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

17. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
18. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
19. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

1.- Delimitació conceptual i perspectives teòriques. Què és un sistema de mitjans? Tipologia, característiques i actors. Sistemes mediàtics comparats.

2.- Anàlisi d'actors que contribueixen a l'articulació dels sistemes de mitjans: mitjans públics, empreses i grups de comunicació privats, associacions empresarials, organismes de mesura d'audiències i empreses de telecomunicacions i plataformes digitals amb negocis a l'àmbit audiovisual. El paper de l'Estat i dels reguladors independents.

3.- Anàlisi de sectors mediàtics (premsa, ràdio, televisió i entorn digital). Panorama, característiques de l'oferta i regulació. Transformació dels models de consum i de negoci.

Metodologia

Dos terços de la docència presencial es desenvoluparan amb el grup complet i un terç, en seminaris amb grups reduïts.

Les sessions amb el grup complet es concretaran en classes magistrals, que poden incorporar activitats interactives, a càrrec de la professora, que explicarà els continguts relatius als blocs temàtics apuntats i aclarirà els dubtes relatius a les lectures obligatòries que hagin de fer els/les estudiants i al treball resultant de l'autoaprenentatge previst.

En els seminaris es realitzaran activitats pràctiques d'aprofundiment en la matèria del curs, que poden requerir la cerca o l'anàlisi prèvia de diversos tipus de recursos d'aprenentatge (notícies, textos acadèmics, informes, etc.). Es posaran en comú i es discutiran qüestions d'actualitat, amb la participació activa de l'alumnat, per tal d'actualitzar el temari i identificar elements clau referents a l'evolució dels sistemes de mitjans.

El plantejament de l'assignatura incorporarà la perspectiva de gènere en totes les vessants possibles, des dels continguts a les metodologies aplicades a les dinàmiques de treball i la participació de l'alumnat a l'aula, de manera que es faciliti una interacció igualitària.

El dia de la presentació de l'assignatura es donarà informació més detallada de l'organització de les sessions, i s'utilitzarà el Campus Virtual per a penjar materials docents i informacions necessàries per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informarà a través del Campus Virtual de les possibles modificacions en la programació de l'assignatura i en la seva metodologia docent.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

Seminaris	17	0,68	3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 17, 18
Teoria	34	1,36	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18
Tipus: Supervisades			
Avaluació	7	0,28	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 18
Tutories	5	0,2	
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	80	3,2	1, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 18

Avaluació

L'assignatura consta de les activitats d'avaluació següents:

1. Diversos exercicis relatius a les qüestions tractades al seminari, que suposaran el 20% de la qualificació. Pel seu caràcter vinculat a l'actualitat, aquestes activitats d'avaluació no seran recuperables.
2. Intervenció als seminaris. Es valorarà de manera qualitativa la intervenció dels seminaris (10% de la nota final). Aquesta activitat d'avaluació no serà recuperable.
3. Altres activitats pràctiques de seguiment del curs que poden realitzar-se en el marc del seminari o de les classes del bloc teòric i que es detallaran el primer dia de classe. Suposaran el 10% de la nota final i no seran reevaluables.
4. Dos exàmens o proves d'avaluació parcials sobre els continguts teòrics, cadascun dels quals representa el 30% de la qualificació final, i que són alliberatoris de matèria.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir una nota igual o superior al 4 en els dos exàmens parcials i que la mitjana entre tots dos resulti igual o superior al 5. En cas que es suspenguin es pot participar a la recuperació, sempre i quan s'hagi estat prèviament avaluat dels dos exàmens parcials i, almenys, d'una de les altres dues activitats d'avaluació.

Si no es fa un dels dos exàmens parcials la qualificació final serà "no avaluable".

En el supòsit que no se superi la recuperació d'un dels dos exàmens, perquè s'obtingui una nota inferior al 4 o, encara estant entre el 4 i el 4,9, no s'aconsegueixi la nota mitjana de 5 amb l'altre parcial, la qualificació definitiva de l'assignatura serà la que s'obtingui en aquest examen (o la mitjana, si queden tots dos suspesos).

Les dates de les activitats d'avaluació i de recuperació seran anunciades el dia de presentació de l'assignatura. La informació també serà disponible al campus virtual.

Estudiants a partir de la segona matrícula

A partir de la segona matrícula l'alumnat pot optar a ser avaluat mitjançant el mateix sistema d'avaluació que l'alumnat de primera matrícula o bé només mitjançant la realització dels dos exàmens o proves parcials prevists per a l'alumnat de primera matrícula, però cal obtenir una nota igual o superior al 4 en els dos exàmens parcials i que la mitjana entre tots dos resulti igual o superior a 5 per aprovar. En cas de suspendre'ls, es podrà optar a la recuperació de cadascun d'ells, sempre que s'hagi estat prèviament avaluat en tots dos.

La qualificació de l'assignatura correspondrà a la mitjana d'aquests dos exàmens, sempre que s'hagi obtingut en tots dos una nota igual o superior a 4. Si no se'n fa un, la qualificació final serà "no avaluable" i si se suspèn un amb una nota inferior a 4, la qualificació definitiva de l'assignatura serà la que s'obtingui en aquest examen (o la mitjana, si queden tots dos suspesos).

S'entendrà que l'alumnat a partir de la segona matrícula que no comuniqui explícitament per correu electrònic la seva opció d'avaluació en el termini anunciat per a fer-ho a principis de curs, farà els dos exàmens parcials.

Plagi

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats pràctiques de seguiment del curs	10%	1	0,04	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Exercicis dels seminaris	20%	2	0,08	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Exàmens parcials	30% + 30%	2	0,08	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18
Intervenció en els seminaris	10%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19

Bibliografia

Bibliografía básica:

CEREZO, Pepe (2022). *Deconstruyendo los medios. Cómo adaptar las empresas de comunicación al entorno digital*. Córdoba: Editorial Almuzara.

CIVIL i SERRA, Marta; LÓPEZ, Bernat (Eds.) (2021). *Informe de la comunicació a Catalunya 2019-2020*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Col·lecció Lexikon Informes, 7: <https://ddd.uab.cat/record/245270>

HALLIN, Daniel; MANCINI, Paolo (2008). *Sistemas de medios comparados. Tres modelos de relación entre los medios de comunicación y la política*. Barcelona: Hacer.

NEWMAN, Nic; FLETCHER, Richard; ROBERTSON, Craig T. ; EDDY, Kirsten; KLEIS NIELSEN, Rasmus. (2022). *Digital News Report 2022*. Oxford: Reuters Institute.
<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/es/digital-news-report/2022>

QUINTAS-FROUFE, Natalia; GONZÁLEZ-NEIRA, Ana (Coords.) (2021). *Los estudios de la audiencia. De la tradición a la innovación*. Barcelona: Gedisa.

SALAVERRÍA, Ramón; MARTÍNEZ-COSTA, Pilar (Eds.) (2021) *Medios nativos digitales en España. Caracterización y tendencias*. Salamanca: Comunicación Social.

Bibliografía complementaria:

AGUADO-GUADALUPE, Guadalupe (2018). Las relaciones Prensa-Estado en el reparto de publicidad institucional en España. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 24(2), 993.

ALMIRON, Núria (2010). *Journalism in crisis. Corporate Media and Financialization*. Cresskill: Hampton Press.

BARRANQUERO, Alejandro; SÁEZ BAEZA, Chiara (Coords.) (2021). *La comunicación desde abajo. Historia, sentidos y prácticas de la comunicación alternativa en España*. Barcelona: Gedisa.

CEREZO, Pepe (2018). *Los medios líquidos. La transformación de los modelos de negocio*. Barcelona: Editorial UOC.

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2022). *Informe 2021. L'audiovisual a Catalunya*. Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2017). *Llibre blanc de l'audiovisual de Catalunya*.

Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

https://www.cac.cat/sites/default/files/2018-03/Acord_6_2017llibre_blanco.pdf

DÖNDERS, Karen (2019). *Public service media between theory, rules and practice*. Londres: Palgrave Macmillan.

FERNÁNDEZ ALONSO, Isabel (Ed.) (2017). *Austeridad y clientelismo. Política audiovisual en España en el contexto mediterráneo y de la crisis financiera*. Barcelona: Gedisa.

GARCÍA SANTAMARÍA, José Vicente (2016). *Los grupos multimedia españoles. Análisis y estrategias*. Barcelona: Editorial UOC.

MCDONALD, Paul (Ed.) (2022). *The Routledge Companion to Media Industries*. Routledge.

PEIRANO, Marta (2019). *El enemigo conoce el sistema: Manipulación de ideas, personas e influencias después de la economía de la atención*. Barcelona: Debate.

TÚÑEZ-LÓPEZ, Miguel; CAMPOS-FREIRE, Francisco; y RODRÍGUEZ-CASTRO, Marta (Eds.) (2021). *The values of public service media in the Internet society*. London: Palgrave Macmillan.

ZALLO, Ramón (2011). *Estructuras de la comunicación y la cultura. Políticas para la era digital*. Barcelona: Gedisa.

Programari

Eines bàsiques de Microsoft Office, aplicacions de l'entorn Moodle i plataformes virtuals d'aprenentatge gratuïtes.